

4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. – С. 118, 1412.
5. Бержерон Р. К. Правила нормопроєктування / Робер К. Бержерон. – К., 1999. – С. 31-32.

*Косоног О. А.,
студент 5-го курсу
факультету правничих наук НаУКМА*

ДЕСЯТЬ ЗАУВАЖЕНЬ ДО НОВОГО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗАЙНЯТІСТЬ НАСЕЛЕННЯ»

Становлення в Україні правової держави потребує належного розвитку системи законодавства країни, створення досконалих за формою і змістом законів. Істотним показником ефективності закону є дотримання критеріїв законодавчої техніки.

Н. В. Артикуца визначає такі основні параметри нормативно-правового тексту: офіційність, точність, однозначність, зрозумілість, стислість, узагальненість, стандартизованість, суворість нормативності, логічність, стилістична однорідність, емоційно-експресивна нейтральність, відсутність індивідуально-авторських рис [1]. Ці критерії складають базові принципи юридичної лінгвістики – важливої складової законодавчої техніки. Втілення у практику вітчизняної правотворчості цих принципів є обов'язковою умовою ефективності механізму реалізації закріплених законом норм права [2].

У цій статті ми проаналізуємо деякі помилки та порушення вимог законодавчої техніки на прикладі Закону України № 5067-VI «Про зайнятість населення» (надалі – Закон) від 05.07.2012 р.

Ознайомлення з текстом цього закону виявило недостатню, на наш погляд, юридико-технічну та лінгвістичну якість, певну термінологічну неузгодженість, алогічність, що, у свою чергу, виявилось на рівні текстуальних помилок.

Зауваження 1.

Стаття 3. Право на зайнятість

1. Кожен має право на вільно обрану зайнятість.

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

7) зайнятість – не заборонена законодавством діяльність осіб, пов'язана із задоволенням їх особистих та суспільних потреб з метою одержання доходу (заробітної плати) у грошовій або іншій формі, а також діяльність членів однієї сім'ї, які здійснюють господарську діяльність або працюють у суб'єктів господарювання, заснованих на їх власності, у тому числі безоплатно;

Стаття 4. Зайняте населення

1. До зайнятого населення належать особи, які працюють за наймом на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, особи, які забезпечують себе роботою самостійно (у тому числі члени особистих селянських господарств), проходять військову чи

альтернативну (невійськову) службу, на законних підставах працюють за кордоном та які мають доходи від такої зайнятості, а також особи, що навчаються за денною формою у загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах та поєднують навчання з роботою.

З огляду на логічний аналіз положень п. 7 ч. 1 ст. 1 та ч. 1 ст. 4 Закону, стає очевидним, що термін «зайняте населення» засвідчує більш широке розуміння законодавцем поняття «зайнятість», аніж це викладено у законодавчій дефініції вихідного терміна «зайнятість» на початку закону. Наприклад, відповідно до ч. 1 ст. 4 Закону до зайнятого населення належать особи, що на законних підставах працюють за кордоном. Однак, у визначення «зайнятості», відповідно до п. 7 ч. 1 ст. 1 Закону, ці особи не включені. Як наслідок, існує вірогідність неоднозначного розуміння та тлумачення змісту «права на зайнятість» юристами на практиці. У цілому ж змістовна неузгодженість ключових споріднених понять, які вживає законодавець: «зайнятість», «зайняте населення», «право на зайнятість», на наш погляд, не сприятиме чіткому й ефективному правозастосуванню. Потрібно семантично й логічно узгодити їхній зміст та співвідношення у тексті зазначеного закону.

Зауваження 2.

Стаття 14. Категорії громадян, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню

1. До категорій громадян, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню, належать:

5) особи, яким до настання права на пенсію за віком відповідно до ст. 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» залишилося 10 і менше років...

Чи доречним є вживання словосполучення «настання права»? Відомі українські юридичні словники, включаючи Великий енциклопедичний юридичний словник [3], не фіксують такого термінологічного словосполучення. Усталеними є *настання давності, настання строку, настання умов*. Віддієслівний іменник «настання» вживається тоді, коли йдеться про час, події тощо). У Словниках української мови [4; 5] слово *настання* тлумачиться як «дія» за знач. *настати* 1.2. *Настати* див. *наставати*. **НАСТАВАТИ**, -стає, *недок.*, **НАСТАТИ**, -стане, *док.* 1. Надходити, наближатися, розпочинатися (про час, пору і т. ін.). // Ставати стійким, незмінним (про погоду і т. ін.). 2. *перен.* Замінюючи один стан іншим, поширюватися. 3. *діал.* З'являтися, ставати (про людей). 4. На чому – що *діал.* Наполягати. [5, т. 5, с. 196].

Отже, дієслово «наставати» в основному літературному значенні використовується на позначення початку часу, пори року тощо. Вживання його у сполученні зі словом «право» не є природним для українського літературного мовлення і не закріплене в словниках сучасної юридичної мови. Крім того, чинне законодавство України також не містить словосполучення «настання права».

Краще було б сформулювати так: «...Особи, яким до настання пенсійного віку відповідно...».

Зауваження 3 і 4.

Стаття 27. Стимулювання самозайнятості населення та створення нових робочих місць суб'єктами малого підприємництва

1. Для стимулювання самозайнятості населення, підприємницької ініціативи центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, забезпечує надання безоплатних індивідуальних і групових консультацій з питань організації та провадження підприємницької діяльності із залученням на громадських засадах працівників органів державної влади у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері соціальної політики.

Безробітним з числа застрахованих осіб, які виявили бажання провадити підприємницьку діяльність, виплачується допомога по безробіттю одноразово для організації такої діяльності.

У разі припинення або нездійснення підприємницької діяльності упродовж двох років з дня державної реєстрації юридичної особи чи фізичної особи – підприємця така особа не має права на чергове отримання допомоги по безробіттю одноразово для організації підприємницької діяльності.

У цьому тексті некоректно вжито прикметник «черговий». Академічний тлумачний словник української мови надає такі значення прикметника «черговий». **ЧЕРГОВИЙ**, а, е. 1. Який іде за попереднім у певній послідовності, є наступним щодо черговості. 2. Який виконує в порядку черговості які-небудь обов'язки. 3. Який проводиться, відбувається регулярно, має місце через певні проміжки часу. 4. Який потребує негайного, першочергового розв'язання [там само, т. 11, с. 301].

Закон надає право безробітним отримати одноразову допомогу на випадок безробіття для організації підприємницької діяльності. Тлумачення цього положення дозволяє дійти висновку, що чергових, у розумінні регулярних, платежів бути не може. Отже, в абз. 3 ч. 1 ст. 27 Закону законодавець забороняє можливість одержання ще однієї допомоги на випадок безробіття, окрім першої.

У цьому сенсі краще було б вжити «...права на повторне...» або «...права на ще одне...». Словники української мови фіксують саме таке значення прикметника **ПОВТОРНИЙ**, а, е. Який буває, трапляється і т. ін. знову, вдруге [там само, т. 6, с. 696].

Наступне зауваження щодо некоректного вживання прийменника «по» у словосполученні «по безробіттю». Незнання особливостей уживання конструкцій з прийменником «по» призводить до відтворення в українській мові аналогічних російських конструкцій [6]. Правильно було б вжити: «*на випадок безробіття*».

Зауваження 5.

Стаття 22. Завдання та функції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, його територіальних органів

1. Основними завданнями центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну *політику* у сфері зайнятості населення та трудової міграції, його територіальних органів є:

1) *реалізація* державної політики у сфері зайнятості населення та трудової міграції;

2) внесення пропозицій Міністру – керівнику центрального органу виконавчої влади у сфері соціальної політики щодо формування державної політики у сфері зайнятості населення;

3) сприяння громадянам у *підборі підходящої* роботи.

Антоненко-Давидович у своїй праці «Як ми говоримо» зазначає, що форм активних дієприкметників із суфіксами *-ущ-*, *-ющ-*, *-ящ-* і *-вш-* немає в українській мові [7]. Святослав Караванський у Російсько-українському словнику складної лексики» пропонує такі українські відповідники до російського *подходящий*: *що підходить, п-к підхожий, годящий, придатний, вигідний, прийнятний, можливий, відповідний, слухний, задовільний*. А рос. *наиболее подходящий* перекладає як *найвідповідніший* [8]. З наведених варіантів для поєднання зі словом *робота* у п. 3 оберемо прикметник *відповідної*, однак задля точності і чіткої юридичної визначеності потрібен додаток: *роботи відповідної (чому?)*.

Пропонуємо такі варіанти правки п. 3: «*сприяння громадянам у доборі відповідної освіти та кваліфікації роботи*» або «*у доборі роботи, що відповідає їхній освіті, професії (спеціальності), кваліфікації*».

Префікс *до-* усе частіше пропонується в сучасній українській лексикографії для перекладу рос. *подбирать, подбор*. Зокрема, С. Караванський у Практичному словнику синонімів української мови зазначає, що слово *підбір* у значенні (кадрів) поступається відповіднику *добір, добирання* [9; 8, с. 315]. Підтверджують це і інші словники, зокрема «Словник юридичних термінів (російсько-український)»: *подбор кадров – добір кадрів* [10].

Українське законодавство також використовує іменник *добір* у значенні (кадрів), зокрема, у ЗУ «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 р. № 5203-VI у ч. 2 ст. 15 використовує слово *добір* у значенні (послуг); у ЗУ «Про внесення змін до ЗУ «Про Нотаріат» щодо державного регулювання нотаріальної діяльності» від 06.09.2012 р. № 5208-VI (набуває чинності 01.01.2013 р.) використовує *добір* у значенні (кандидатур) у ч. 6 ст. 13; у ЗУ «Про професійний розвиток працівників» від 12.01.2012 р. № 4312-VI вживає слово *добір* у значенні (кадрів) у ч. 1 ст. 4. Загалом українське законодавство вживає слово *добір* у різних відмінках 1183 рази, а слово *підбір* вдвічі рідше – всього 573 рази, що підтверджує названу вище тенденцію.

Зауваження 6.

Стаття 12. Право особи на доступ до інформації у сфері зайнятості населення

1. Кожен має право на безоплатне одержання інформації про *пропонування і попит на робочу силу*, зокрема про вільні робочі місця (посади), можливості та умови працевлаштування на території України і за кордоном, професійну орієнтацію, професійне навчання та інші послуги, передбачені законодавством.

2. Держава забезпечує доступ до інформації у сфері зайнятості населення через органи державної влади та засоби масової інформації.

Помилка: використання словосполучення «*пропонування і попит*» замість сталого «*попит і пропозиція*» [11, с. 543]. Зазначимо, що в українській мові усталеним є використання прийменника «*на*» після іменника «*попит*». Наприклад, *попит на гроші, попит на товар*. Водночас іменник «*пропозиція*» не потребує використання після нього прийменника. Наприклад, *пропозиція робочої сили, пропозиція товару, пропозиція праці*. У разі одночасного вживання цих іменників у словосполученні прийменник «*на*» не використовується. Вважаємо доречним вжити «*...про попит і пропозицію робочої сили...*».

Зауваження 7.

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

3) *вакансія – вільна посада (робоче місце), на яку може бути працевлаштована особа.*

Стаття 11. Право особи на захист від проявів дискримінації у сфері зайнятості населення

3. Забороняється в оголошеннях (рекламі) про *вакансії* зазначати обмеження щодо віку кандидатів, пропонувати роботу лише жінкам або лише чоловікам, за винятком специфічної роботи, яка може виконуватися виключно особами певної статі, висувати вимоги, що надають перевагу одній із статей, а також вимагати від осіб, які працевлаштовуються, надання відомостей про особисте життя.

Обмеження щодо змісту оголошень (реклами) про *вакансії (прийом та роботу)* та відповідальність за порушення встановленого порядку їх розповсюдження встановлюються Законом України «Про рекламу».

Стаття 12. Право особи на доступ до інформації у сфері зайнятості населення

1. Кожен має право на безоплатне одержання інформації про пропонування і попит на робочу силу, зокрема про *вільні робочі місця (посади)*, можливості та умови працевлаштування на території України і за кордоном, професійну орієнтацію, професійне навчання та інші послуги, передбачені законодавством.

Стаття 22. Завдання та функції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, його територіальних органів

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, його територіальні органи відповідно до покладених на них завдань:

2) забезпечують функціонування Єдиної інформаційно-аналітичної системи, зокрема, формують базу даних про *вільні робочі місця (посади)* на підставі інформації, що надійшла від роботодавців та суб'єктів господарювання, які надають послуги з посередництва у працевлаштуванні...

Помилка: відсутність сталості словосполучення на позначення поняття.

Великий тлумачний словник сучасної української мови, як і Академічний тлумачний словник української мови, надає таке значення іменника «*вакансія*». **ВАКАНСІЯ**, і, ж. Вільна посада в штаті установи. [4, с. 108; 5, т. 1, с. 282].

Однаково інтерпретують ці словники і прикметник **ВІЛЬНИЙ**, а, е. **11. Ніким, нічим не зайнятий, не заповнений. // Ніким не заміщений, вакантний (про посаду)** [4, с. 188; 5, т. 1, с. 673.]

Великий енциклопедичний юридичний словник за ред. Ю. С. Шемшученка надає таке визначення терміна «*вакансія*»: (франц. *vacance*, від лат. *vacans* – вільний) – незайнята посада, вільне робоче місце на підприємстві, в установі, організації [3, с. 157].

Поняття «*вакансія*» та «*вільна посада*» є тотожними поняттями. Прикметник «*вільний*» у словосполученні «*вільна посада*» (або ж робоче місце) вказує на те, що на цю посаду може бути працевлаштовано особу.

Деталізація дефініції терміна «*вакансія*» у вигляді вживання словосполучення «*...на яку може бути працевлаштована особа*» повторює інформацію, що несе словосполучення «*вільна посада*». Принагідно зазначити, що не існує поняття «*вільна посада, на яку не може бути працевлаштовано особу*».

На нашу думку, таке повторення не несе додаткової інформації, а тому є тавтологічним за своїм змістом і має бути виправлено. Законодавцеві слід було обрати одну номінацію на позначення цього поняття: або термін «*вакансія*» з його дефініцією – «*вільне робоче місце (посада)*»; або словосполучення «*вільне робоче місце (посада)*» чи «*вільна посада (робоче місце)*», що позбавляє необхідності використовувати термін «*вакансія*».

Зауваження 8.

Стаття 3. Право на зайнятість

1. Кожен має право на вільно обрану зайнятість.

2. Примушування до праці у будь-якій формі забороняється.

Добровільна незайнятість особи не може бути підставою для притягнення її до відповідальності.

Стаття 4. Зайняте населення

1. До зайнятого населення належать особи, які працюють за наймом на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, особи, які забезпечують себе роботою самостійно (у тому числі члени особистих селянських господарств), **проходять військову чи альтернативну (невійськову) службу**, на законних підставах працюють за кордоном та які мають доходи від такої зайнятості, а також особи, що навчаються за денною формою у загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах та поєднують навчання з роботою.

Пор. ст. 65 Конституції України: захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів є обов'язком громадян України.

Громадяни відбувають військову службу відповідно до закону.

Помилка: можливість надто широкого тлумачення поняття «*добровільна незайнятість*» через відсутність належного розкриття його сутності.

Однією з форм зайнятості населення, відповідно до ст. 4 Закону, є проходження військової служби. Водночас, добровільна незайнятість особи не може бути підставою для притягнення її до відповідальності. Таке формулювання може бути піддане тлумаченню таким чином, що особа має право добровільно бути незайнятою, в тому числі, не проходити військову службу. Однак, відповідно до положень Конституції України військова служба є обов'язком, а ухилення від виконання цього обов'язку є кримінально караним діянням, передбаченим Кримінальним кодексом України.

Отже, недосконале формулювання ч. 2 ст. 3 Закону створює пролазку для надто широкого його тлумачення, а це є порушенням принципу максимальної точності й однозначності правових норм. Для виправлення цієї помилки потрібно більш точно окреслити зміст і обсяг поняття «добровільної незайнятості», чітко визначити її складові, співвідношення з конституційними обов'язками, узгодивши окремі положення стосовно зайнятості зі ст. 43 Конституції України.

Стаття 43. Кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. (...)

Використання примусової праці забороняється. Не вважається примусовою працею військова або альтернативна (невійськова) служба, а також робота чи служба, яка виконується особою за вироком чи іншим рішенням суду або відповідно до законів про воєнний і про надзвичайний стан.

Іншим шляхом вирішення цієї проблеми може бути відмова від використання поняття «добровільна незайнятість» у Законі.

Зауваження 9.

Стаття 2. Законодавство України про зайнятість населення

2. У разі коли міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством України про зайнятість населення, застосовуються правила міжнародного договору.

Пор.: рос. *в случае если / когда*. Не слід перекладати дослівно, калькуючи російський канцелярит, адже в українському варіанті конструкція може бути спрощена: *коли / якщо / у разі (чого?)* [11, с. 93].

Закон має бути написаний максимально просто, лаконічно, не мати жодного зайвого слова. Саме у цьому, на думку Робера К. Бержерона, і полягають головні «Принципи якісного закону», викладені ним у «Листі до українських нормопроектувальників». Автор наголошує: «Економія засобів – це характеристика якісного нормопроекування» [12].

У наведеному вище прикладі наявна лексична надлишковість, корені якої знаходимо в усталених за радянських часів формулах, скопійованих з російської. Зокрема, ст. 18 Кримінального кодексу УРСР 1961 р. є дослівним перекладом ст. 16 Кримінального кодексу РСФСР 1960 року. Порівняємо:

КК РСФСР 1960 р.: «Статья 16. Добровольный отказ от совершения преступления. Лицо, добровольно отказавшееся от доведения преступления до конца, подлежит уголовной ответственности лишь в том случае, если

фактически совершенное им деяние содержит состав иного преступления».

КК УРСР 1961 р.: «Стаття 18. Добровільна відмова від вчинення злочину

Особа, яка добровільно відмовилася від доведення злочину до кінця, підлягає кримінальній відповідальності лише в тому разі, коли фактично вчинене нею діяння містить склад іншого злочину».

Якщо зміст правової норми не змінюється від видалення зайвого слова, це потрібно робити в процесі редагування нормативного тексту. Отже, пропонуємо спростити формулювання «у разі коли» на «якщо» або «коли».

Зауваження 10.

Стаття 11. Право особи на захист від проявів дискримінації у сфері зайнятості населення

3. Забороняється в оголошеннях (рекламі) про вакансії зазначати обмеження щодо віку кандидатів, пропонувати роботу лише жінкам або лише чоловікам, за винятком специфічної роботи, яка може виконуватися виключно особами певної статі, висувати вимоги, що надають перевагу одній із статей, а також вимагати від осіб, які працевлаштовуються, надання відомостей про особисте життя.

Обмеження щодо змісту оголошень (реклами) про вакансії (прийом та роботу) та відповідальність за порушення встановленого порядку їх розповсюдження встановлюються Законом України «Про рекламу».

Диспозиція абз. 2 ч. 3 ст. 11 Закону встановлює правило, зокрема, щодо відповідальності за порушення (встановленого) порядку розповсюдження оголошень про вакансії. Чи доречним є вживання прикметника «встановлений» щодо іменника «порядок» у цьому випадку?

Європейський суд з прав людини у справі «Бессарабська Митрополія та інші проти Молдови» наголосив, що поняття «встановлене законом» та «відповідно до закону» в ст.ст. 8-11 Конвенції вимагають не тільки того, щоб оскаржувані заходи мали певну підставу у внутрішньому праві, але і якість такого права, яке має бути належним чином доступним та передбачуваним за своєю дією та сформульованим з належною чіткістю, що дає можливість особам – у разі потреби – з належною правовою допомогою регулювати свою поведінку [13].

Таким чином, з огляду на принцип правової визначеності, юридична відповідальність може наставати за порушення тільки закріпленого в законодавстві порядку певних дій. На нашу думку, вживання прикметника «встановлений» у значенні «порядок» є зайвим у цьому випадку.

Отже, лінгвістично-правовий аналіз положень Закону України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 р. виявив низку недоліків, що можуть суттєво вплинути на адекватне розуміння сутності його норм та ефективність правозастосування: нечітке окреслення й визначення вихідних понять, логіко-сміслова та термінологічна неузгодженість, надлишковість і синонімія, скальковані з російської мови слова та їх форми тощо. З метою забезпечення належної якості законодавчих текстів потрібно запровадити в Україні процедуру лінгвістичної експертизи законопроектів та організувати поглиблене фахове навчання тих, хто укладає і приймає закони.

Список використаних джерел

1. Артикуца Н. В. Мовні критерії якості закону / Н. В. Артикуца // Дні науки національного університету «Києво-Могилянська академія» на факультеті правничих наук. 2011-2012: тези наукових доповідей та повідомлень на круглих столах 30 листопада 2011 року 26 та 30 січня 2012 року. – К.: Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2012. – С. 10.
2. Курс лекцій з питань законотворчості. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2011. – 456 с.
3. Великий енциклопедичний юридичний словник / За ред. Ю. С. Шемшученка. – К.: Юридична думка, 2007. – 992 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1828 с.
5. Словник української мови: В 11 томах. – К.: Наукова думка, 1970-1980.
6. Капелюшний А. О. Стилїстика й редагування. / А. О. Капелюшний. – Львів: ПАІС, 2002. – С. 267.
7. Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо. / Б. Д. Антоненко-Давидович. – К., 1994. Режим доступу: http://shron.chtyvo.org.ua/Antonenko-Davydovych/Yak_my_hovogymo.pdf
8. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики. – Львів, 2012. – С. 327.
9. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. / С. Караванський. – К.: Українська книга, 2000. – С. 281.
10. Словник юридичних термінів (російсько-український) / Уклад.: Ф. Андерш, В. Винник, А. Красницька. – К.: Юрінком Інтер, 1994. – С. 180.
11. Головащук С. І. Російсько-український словник сталих словосполучень. / С. І. Головащук. – К.: Наукова думка, 2001. – 640 с.
12. Бержерон Р. К. Лист до українських нормо проектувальників. / Р. К. Бержерон. – К., 1999. – 78 с.
13. Metropolitan Church of Bessarabia and others v. Moldova. – 2001. – P. 108.

*Костецький М. Ю.,
студент 5-го курсу
факультету правничих наук НаУКМА*

ПРОЦЕНТИ ТА ВІДСОТКИ: МОВНО-ПРАВОВЕ РОЗМЕЖУВАННЯ

Українське законодавство, на жаль, доволі часто дивує нас певними недоглядами, помилками, мовними «дефектами», подекуди безграмотним використанням слів та незграбним складанням синтаксичних конструкцій. На жаль, основною причиною цих проблем є відсутність усталених традицій і правил української законотворчості, брак компетентності, досвіду й знань тих, хто складає закони. З часів Радянського Союзу українські нормативно-правові акти переписувались з радянських та фактично копіювали їх зміст. У тексти штучно вносились російські терміни та підшукувались слова, що були більш наближеними до російських відповідників і співзвучними з останніми.

Саме тому, коли Україна після довгих років бездержавності врешті здобула свою незалежність, а українська мова почала функціонувати в усіх сферах суспільного життя, розпочалася розбудова терміносистеми права на національних засадах. Фахівцями розроблялись національні термінологічні